

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se pri-
mesc. — Manuscrisurile nu se
retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele

BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf. Anton Oppelk.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o colônă
10 bani pentru o publicare. —
Publicări mai dese după tarifi-
că și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din întru și din
afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei
luni 6 corone. — Un exemplar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 104.

Brașov, Vineri-Sâmbătă 12 (25) Mai.

1901.

Esposeul contelui Goluhowski.

Situațiunea esteriôră și raportu-
rile monarhiei noastre cu celelalte
state europene, ce au fost schițate
în discursul tronului, prin care s'a
deschis sesiunea delegațiunilor în
Viena, și desfășurate în espunerea
ce a făcut-o contele Goluchowski
în comisiunea delegațiunei ungare,
trebuie să atragă deosebita noastră
luare aminte

Pe cât de laconic și rezervat
a fost discursul tronului, pe atât de
lung și comunicativ este esposeul
ministrului de externe. Monarhul a
vorbit de raporturile amicabile cu
tote puterile și n'a atins nici un
eveniment, care ar pute să nască
neliniștiri pentru viitor. De aici tre-
buia să se conchidă, că nimic nu
s'a petrecut ce ar căsuna îngrijiri pen-
tru susținerea păcii. S'a remarcat cu
deosebire, că de astă-dată monar-
chul n'a făcut amintire în deosebi
despre înțelegerea cu Rusia relativă
la starea lucrurilor din Peninsula
balcanică.

Cu atât mai mult vorbește es-
punerea contelui Goluchowski des-
pre acesta, ca și despre toate cele ce
se petrec și se pregătesc pe sub as-
cuns în Balcani și despre atitudinea,
ce a luat-o și o va lua Austro-Un-
garia în fața tuturor acestor apari-
țiuni. Contele Goluchowski a vorbit
mult despre încercăturile din China,
adece despre Orientul îndepărtat, a
vorbit și de Mexico și de Australia,
dér partea cea mai însemnată a dis-
cursului său este fără îndoială aceea,
care se referă la evenimentele din
Europa, și în deosebi la cele ce pri-
vesc. „Orientul cel mai apropiat“.

Ministrul spune, că în acel colț
al răsăritului european a început
erăși să fulgere, și constată, fără in-
cunjur, că acolo s'a îngămădit
multă materie esplosibilă, care as-
cunde mai multe pericole, decât in-
cercăturile din Orientul estrem.
Aceste pericole, dice, causază mereu
îngrijiri serisore, față cu cari nici
chiar înțelegerea, ce din fericire
există între monarhia noastră și
Rusia, nu poate eși în totdeuna bi-
ruitore.

Este foarte semnificativ, că mi-
nistrul de externe voește să imprăș-
tie părerile, după cari prin înțelege-
rea cu Rusia dela 1897 relativă la
status quo, ar fi delăturată posibilita-
tea orî căror erupțiuni în Balcani.
Și nu mai puțin semnificativ este,
că ministrul admoniază serios de-a
nu se încrede nimeni, că garanțele
de altmintrele foarte prețioase ale
acelei înțelegeri ar pute eschide
tote surprisele, ce atât de des se
ivesc în Balcani.

Importantă este și constatarea
contelui Goluchowsky, că acolo se
arată din ce în ce mai multe simp-
tome îngrijitoare, față cu cari mo-
narhia trebuie să fiă pe pază, ca
să-și apere interesele ei vitale.

Vorbind în primul rând despre
agitațiunea în Bulgaria în legătură
cu cestiunea macedoneană, Golu-
chowski arată consecențele fatale, ce

le-ar fi putut avé, decă conflictul
între cabinetele din Bucuresci și Sofia
ar fi devenit mai acut. Spune, că
puterile au admoniat pe guvernul din
Sofia, care a prea tolerat uneltirile
revoluționare și pörtă decă și el vina,
că s'a creat situațiunea amenință-
tore. Guvernului actual bulgar, mi-
nistrul îi aduce laude, numind co-
rectă purtarea sa, ce tinde a înfrêna
agitațiunile comitetului macedonean

Totă partea acesta a vobirei
sale face impresiunea, că ministru
de externe n'ar fi tocmai sigur, decă
înțelegerea austro-rusă cu privire la
Peninsula balcanică ar pute să sus-
țină toate probele. Când dice însă,
că Austro-Ungaria va veghia, ca să
nu se creeze acolo o situațiune, pe
care n'ar pute-o accepta, vizază el
ore la politica rusescă cea ascunsă,
neoficială? Noi credem, că da, deși
admitem, că acesta are să fiă și un
fel de memento adresat celor din
Sofia și Belgrad.

Despre Serbia ministrul a vor-
bit puțin, exprimând numai speranța
că noua constituțiă va crea acolo
stabilitate și că Sêrbii vor evita de
a-se pune în conflict cu monarhia
noastră. Despre Grecia amintesc nu-
mai, că prin convențiã comercială și
consulară cu Turcia, ea s'a apropiat
de acesta din urmă. Despre înțelege-
rea dintre România și Grecia nu
face amintire, pöte că pentru a
evita de a se crede, că ea s'a făcut
numai sub auspitiile monarhiei nos-
tre ér nu și cu aprobarea Rusiei.

În genere acesta parte a espu-
nerei lui Goluchowsky infășișează si-
tuațiunea esteriôră într'o lumină pu-
țin liniștitore față cu pericolele, cari
pot amenința pacea, ceea ce con-
trastază întru cât-va cu asigurările,
ce le face enunciațiunea monar-
chului.

Ministrul a voit s'arate, că pa-
cea, ce pare adî încă sigură, ușor
pöte să fiă turburată. Și e bine, că
a spus acesta mai întâi în comi-
siunea delegațiunei ungare, ca să vadă
Maghiarii de acolo, cât de rău servesc
interesele monarhiei aceia, cari prin
agitațiunile lor de desnaționalizare
învrăjbesc și nemulțumesc propriile
ei popöre în nisce momente, când
acesta monarhiă trebuie să stea
gata a infrunta pericole grave, ce se
pot nasce pentru ea în afară.

Monarhul și Cehii. După ce a
dat Marți răspunsul la vobirea deputa-
țiunei austriace, Majestatea Sa monarhul a
ținut cercle. În cercurile politice din Viena
a produs mare senzațiã convorbirea, ce a
avut-o monarhul cu delegații cehi. Lui
Paçak i-a dis Majestatea Sa:

— Purtarea D-Vöstre este cumpênită,
înțeleptă și patriotică. D-Vöstre ați sêvrșit
o mare operă, căci știu cu ce greutateți tre-
buie să luptați. Atitudinea acesta trebuie s'o
recunosc cu laudă și ne sunt recunșcêtor.

Paçak: Primiți Majestate multumitele
mele pentru cuvintele racunoscêtoare; dér
nu pot să retac, că întorsătura politică din
urmă, ce s'a făcut contra noastră, a lăsat în
inima poporului cehic un ghimpe; ne încredem
însă în iubirea de dreptate a Majestății

Vöstre, că ne veți da și noue drepturile nos-
tre naționale.

Impêratul: Da, cu timpul toate tre-
buie să urmeze.

Majestatea s'a a sgrăit și pe *Stran-
szky*, căruia i-a fost dis anul trecut în Bu-
dapesta, că folosesc apucături advocătesci.
De rândul acesta i-a dis, că trebuie să-și
esprime recunșcînța, că parlamentul lu-
crează așa de sdrașvên.

Stranzky: Da, Majestate, acesta e för-
te îmbucurător, dér mă tem, că îndată-
ce va fi vorba de soluțiunea cestiunilor, politice,
cari nu se pöte opera decât pe baza egalei
îndreptățiri, se vor reînțörce erăși stările ne-
plăcute de mai înainte.

Impêratul: În ast-fel de cestiuni tre-
buie să se procedă cu cea mai mare precau-
țiune, și sper, că cu timpul ne vom ajunge
scopul și în privința acesta.

Budgetul comun. Budgetul co-
mun prezentat delegațiunilor presintă la
cheltueli suma de 357.814.966 corone, adecă
un plus de 780.160 corone asupra budge-
tului anului trecut. Excedentul vânilor e
de 110.541.299 corone, cu un minus de
14.493.950 corone. Cheltuelile trupelor pro-
vinciilor ocupate sunt de 7. 367.000 co-
rone. Budgetul cuprinde credite de 400
de mii corone pentru construirea a șapte
mici vase de rășboi pentru serviciul pe
Dunăre, ale căror cheltueli toate vor fi de
3.400.000 corone.

Din Bucovina. „Desteptarea“ din
Cernăuți serie, că țilele acestea s'a întrun-
it comitetul partidului poporal național
român. S'a discutat situațiã politică actuală
și s'au luat decisiuni importante. Privitor
la mandatul de deputat din curia a cincea,
pe care îl avea răposatul Isopescul, parti-
dul a decis să se întrepună pentru can-
didatul său de astă-tömnă d-l Dr. George
Popovici. D-l Popovici însă a dat o decla-
rațiã telegrafică, în care aduce la cuno-
șcînță, că împrejurări particulare nu-i permit
a urma și de astă-dată invitării partidului.
Comitetul a luat cu părere de rău la cu-
noscînță declarațiã d-lui Dr. Popovici și
și-a rezervat a-se pune în înțelegere cu po-
porul românesc al Bucovinei în privința
alegerii unui nou candidat pentru curia a
cincea. Drept aceea invită pe acei aderenți
ai partidului, cari reflectază la acest man-
dat, să-și anunțe de cu bună vreme candi-
datura.

Din delegațiuni.

Subcomisiunea pentru externe a
delegațiunei ungare s'a întrunit alaltă-
erî, Miercuri, presidând Coloman
Tisza. Din partea guvernului comun
erau de față ministrii Goluchowski,
Krieghammer și Kallay. Din partea gu-
vernului unguresc Szell, Lukacs și Sze-
chenyi (ministru à latere).

Coloman Tisza salutând pe delegați,
a invitat pe raportor să facă cunoscut bud-
getul ministeriului de externe pe 1902.

Raportorul Max Falk luând cuvântul
accentuază, că între cestiunile politice es-
terne nu este nici una, care să provöce o
schimbare în afacerile monarhiei. Monar-
hia se presentă în tot locul unde apar
marile puteri, dér ea nu întră în acțiuni
măuate de ambiții neîndreptățite. Rögă pe

ministru de externe să dea lămuriri asupra
situațiunei din Orient, care interesază în
primul rând monarhia și să se pronunțe
asupra conflictului postal cu Turcia. În fine
recomandă spre primire budgetul.

Discursul contelui Goluchowski.

Ministru de externe contele Ageror
Goluchowski luând cuvântul face urmă-
torea espunere:

Incepe cu *evenimentele din China*. Din
causa turburărilor de acolo s'a făcut în-
tre guverne un schimb de idei, în urma
căruia s'a dobândit acțiunea comună pentru
remediarea situațiunei. Deja dela început
nu era îndoială, că participarea monarhiei
în întreprinderea acesta s'a putut mișca
numai între limitele strimte pretinse de
interesele bagatele, ce le are în Asia orien-
tală. Astfel dela început era eschis gândul
la o politică de encerire colonială.

Vorbesce apoi de interesele europene,
cari privesc mai de aproape pe Austro-Un-
garia. El constată, că, cu toate simptomele
îngrijitoare apărute în număröse rânduri,
desvoltarea evenimentelor a putut fi liniștită.
Totuși e imposibil de a se conchide absolut
liniștitor pentru viitor, și acesta din cauza
situațiiei în Balcani, unde chiar înțelegerea,
care există din fericire între Austro-Ungaria
și Rusia, n'ar pute lucra tot-deuna în chip ef-
cace. Orî cât de marî ar fi serviciile aces-
tei înțelegeri făcute intereselor păcei, ar fi
prea optimist să privim această înțelegere ca o
panaceă în privința tuturor surprinderilor.

Înțelegerea din 1897 oferă garanții
förte prețioase contra loviturilor primejdioase
ale evenimentelor din Balcani în ceea ce
privesc relațiunile austro-ruse. Dér a crede,
că ele ar pute împiedeca ori-ce esplosiune,
ar fi să se imite struțul. În toate casurile
sunt unele simptome îngrijitoare, cari
povățuesc a ne ține gata, pentru a nu ne
găsi într'o di în fața unei situații, care n'ar
pute fi primită fără reserve.

E sigur, că Austro-Ungaria n'are în
vedere nici un avantaj teritorial în pre-
judiciul altora. Legendele absurde răspân-
dite de ömeni puțin scrupuloși în alegerea
mijlöcelor lor și cari au de scop să ridice
opinia în contra Austro-Ungariei pentru
a-și acoperi propriile lor uneltiri, trebuie să
fie disprețuite. Austro-Ungaria, fără a pre-
tinde nici o întindere teritorială, n'ar pute
îngădui întreprinderi în contra stărei de
lucru actuale și nu va îngădui schimbări
prejudiciabile intereselor ei vitale sau ame-
nințând situațiã ei de mare putere. Acest
punct de vedere va reeși tot-deuna în poli-
tica orientală a Austro-Ungariei, care n'ar
întârzi să se împotrivescă cu totă energia
ei în contra unor încercări de a se favo-
riza unele constelații politice. Nu pöte fi
îndoelă în această privința.

Printre evenimentele îngrijitoare în Bal-
cani, agitațiã actuală din Bulgaria în conexi-
tate cu cestiunea Macedoniei, ocupă în pri-
mul rând atențiunea Austro-Ungariei, atât
din cauza primejdiei ce presintă pentru ra-
porturile Bulgariei cu puterea suzerană,
cât și din cauza impresiei deplorabile, ce
eserocită asupra celorlalte state.

Decă socotim, că numai uneltirile co-
mitetului revoluționar bulgar au fost de ajuns
pentru a aduce o încordare regretabilă între
raporturile dintre Bucuresci și Sofia și pen-
tru a spori agitațiã în țerile vecine, e ușor de
prevêdit, fără a fi profet, ceea ce s'ar întâm-
pla în situațiã generală pe Peninsula balca-
nică, decă un conflict serios ar isbucni.

Puterile au dat *avertimente energice guvernului bulgar*, care — nu am puté să-l ferim de acest reproş, — a fost ore-cum *vinovat din cauza îngăduirii şi indulgenţei sale faţă cu o situaţiă critică*. Totuşi, guvernul bulgar, pătrundându-se de poveştele date de marile puteri, a luat în timpurile din urmă, măsuri, care dovedesc voinţa lui de-a pune câpet unor uneltiri nebunesci ale unui comitet devenit un al doilea guvern, un guvern ocult. *Ar fi foarte de dorit, ca atitudinea în viitor corectă a guvernului bulgar, să găsească un complement în măsuri de îmbunătăţire a administraţiilor vilaetelor din Macedonia, căci represaliile întreprinse de guvernul turcesc nu sunt de sigur suficiente pentru a aduce o linişte durabilă*.

Din nenorocire situaţia în Macedonia lasă destul de dorit; faptul, că Bulgaria s'a astimpărat, e îmbucurător şi ar fi urgent să indemnăm aceste ţări să stăruie în calea, în care au intrat. Bulgaria poate conta pe menţinerea simpatiilor Europei, pe care le-a apreciat; *der aceste simpatii nu le-ar pute dobândi, decât pe cât timp va dovedi, că este un element de pace şi de ordine*.

În Serbia se promite stabilitatea situaţiei politice pe baza noiei constituţii şi întrebându-se toate puterile pentru această însănoşire. Austro-Ungaria nu poate decât să urze isbândă deplină acestei încercări, în speranţa, că Serbia va evita în acelaşi timp tot ce ar pute fi prejudiciabil bunelor raporturi cu monarchia austro-ungară şi ar aduce o răcoire a bunei sale voinţe către regatul Serbiei.

Regularea satisfăcătoare a convenţiei comerciale şi consulare greco-turcă, în urma arbitragiului conferenţei ambasadorilor la Constantinopol, va consolida probabil relaţiile între Turcia şi Grecia, fapte, care se pot privi ca un element de liniştire.

În ceea-ce priveşte *liniile generale ale politicii externe a Austro-Ungariei*, ministrul constată, că politica monarchiei urmăreşte calea înţelegerii cu aliaţii ei. Incredătorii în bunele raporturi cu toate puterile şi în deosebire cu Rusia, vecina noastră, ne vom sili neîncetat să menţinem această basă, care şi-a făcut dovedile atât de bine timp de mulţi ani în folosul intereselor generale ale păcii. De aceea putem exprima şi asigurarea, pe deplin justificată, că această basă va rămâne şi pe viitor fără nici o modificare.

Sgomotele răspândite cu strănuinţă pentru a *sdruncina încrederea în soliditatea triplei alianţe*, sunt răspândite de omenii bine cunoscători: ele n'ar merita să fi menţionate, decât n'ar fi sprijinite de alte sfere, care se silesc să pună *ceştiunea alianţelor politice în raport direct cu ceştiunea tratatelor de comeciū de încheiat*. E imposibil de a se apăra ađi doctrina după care o luptă economică poate fi compatibilă cu raporturile de strînsă amiciţiă politică. E d'er evident, că un *modus vivendi* economic trebuie să fi căutat şi găsit. Ministrul exprimă speranţa, că cu prilejul tratatelor de comeciū, ce se vor încheia cu Germania şi Italia, se va ajunge la o înţelegere echitabilă.

Ar fi să depăşim scopul şi să ne ocupăm cu o teorie primejdiosă, decât am face să depindă de o soluţiă absolut satisfăcătoare a ceştiunilor comerciale alianţele politice, care urmăresc scopuri mai înalte. O asemenea idee n'ar pute călăuzi cercurile dirigente, care au o mare răspundere, nici la noi, nici aiurea. Folosele, pe care le oferă tripla alianţă tuturor contractanţilor, sunt prea clare pentru a se pute renunţa la ele.

Raporturile Austro-Ungariei cu toate celelalte cabinete, care au, în acelaşi grad, o serioasă şi sinceră tendinţă de-a contribui la menţinerea păcii, sunt amicale, după cum alianţele sale sunt trainice. Se poate spera, ca sistemele de schimbări de vederi în timpuri oportune şi de luare în considerare echitabilă a intereselor reciproce, va da rezultate nu mai puţin eficace pentru soluţiunea tuturor celorlalte ceştiuni.

Discusiunea.

După espunerea ministrului de externe urmă discusiunea:

Gyurkovics constată cu mulţumire, că rar a auđit un discurs mai clar, mai categoric

şi conşcient. Crede, că declaraţiunile ministrului privitoare la statele balcanice sunt mai acomodate pentru susţinerea păcii, decât înţelegerea cu Rusia.

Hollo (ugronist) face imputări, că se dispreţuesc „misiunea tradiţională a Ungariei”, căci „tot-deuna naţiă maghiară a stat sentinelă la porţile Balcanului“ (!) Tripla alianţă nu face decât să se urce cheltuielile cu armata şi ar fi mai demn pentru monarchiă, decât ar figura ca protectoară a celor slabi din Balcani.

Rakowszky intrăbă, care este noima înţelegerii cu Rusia privitor la statele din Balcani: este ea legată de timp, se referă ea la politica teritorială ori comercială, ori la alte complicaţiuni politice? Se pare, că interesele de putere au fost date la o parte în Serbia, căci Goluchowski d'ice, că în Serbia durăză şi acum experimentările.

Ugrom nu primesc bugetul şi intrăbă, ce e cu conflictul postal cu Turcia. Atinge ceştiunea consulatelor şi ambasadelor şi se plânge, că însemnele acestora în străinătate sunt tot colorile negru-galben; stindardul maghiar, emblema maghiară nicăi.

Goluchowski, ministru de externe, d'ice că puterile au protestat în afacerea postelor din Turcia. În ce priveşte *înţelegerea cu Rusia* se provăcă la ceea-ce a spus şi anii trecuţi. Înţelegerea această s'a făcut înainte cu 4 ani în Petersburg. Atunci s'alămurit, că între monarchiă şi Rusia nu există diferenţe esenţiale privitor la statele din Balcani, care n'ar pute fi rezolvate prin bunăvoinţă şi pe cale pacifică. *Despre o convenţiune formală însă nu poate fi vorba*. Impărţirea sterelor de interese nu s'a făcut, căci această ar fi sporit punctele de colisiune. Relaţiile cu Rusia sunt amicale. Tot aşa se întâmplă acum între Italia şi Franca — ceea-ce nu poate fi decât îmbucurător. În cât priveşte Serbia, d'ice, că raporturile cu acest stat au fost şi sunt şi acum bune. Din partea monarchiei se face totul, ca relaţiile acestea să nu sufere schimbare. Declară în fine, că nu poate da garanţii asupra întrebării, că în ce raporturi va fi monarchia cu un al treilea stat, la tot cazul însă „noi nu vom alerga după nimic“.

Apponyi d'ice, că tonul folosit de Goluchowski va fi aprobat în întreaga Ungarie. E liniştitor, că tripla alianţă stă pe baze solide. Invoiala cu Rusia însămnă, că nici una din puterile interesate nu doresc a exercita influinţă excepţională asupra statelor din Balcani. Invoiala se referă la menţinerea statutului quo.

Închidându-se discusiunea, subcomisiunea votăză bugetul. Se procede apoi la desbaterea specială şi se primesc mai multe poziţii.

Dela Curtea cu juraţi din Cluşiū.

(Raport special al „Gaz. Trans.“)

Cluşiū, 22 Maiū.

Pledoaria *procurorului Dr. Aladar Jeney*, ce am semnalat-o pe scurt în prima mea scrisoare, a fost croită pe calapodul obicnuit. Mai întâi vorbesce de „agitaţiunile“ contra naţiunii maghiare, a căror fruct ar fi şi articuliile incriminaţi din „Tribuna“. „Agitatorii“ consideră ca cel mai mare păcat al Ungurilor, că în patria lor milenară îndrănesc a fi Maghiari şi a pretinde dela fiă-care cetăţen cunoscinţa limbii maghiare. Despre procedura senatului orăşenesc din Baia-mare şi a solgăbirului din Sanislău, nu voesc a vorbi. (Scie, că dacă ar vorbi, s'ar da numai de gol. — Rap.) Articuliile incriminaţi, d'ice, aşiţă la ură de rasă şi „cosele ruginite“ readuc în memorii evenimentele din 1848.

În Ungaria, d'ice, toate naţionalităţile sunt egal îndreptăţite (?) şi nu mai există ţeră, în care naţionalităţile străine, să aibă atăta libertate (?). Au bisericii şi şcolii, care sunt ajutate din partea guvernului. (Poate vră să facă aluziune la ociosul „ajutor de stat“ dat preoţilor. — Rap.)

Aduce ca exemplu România, d'icend, că Sécuii, care trec acolo, ca să potă trăi, sunt siliţi a vorbi românece şi se denaţionalisăză. (Ca şi când s'ar pute asemăna situaţiunea acestor venetici, care imigrăză acolo ca să-şi câştige hrana cu a poporului român autohton de aici! — R.)

Dapă-ce mai afirmă, că „agitatorii“ îşi fac o meseriă din a nebuni poporul şi că elementul alcătuitor de stat în Ungaria

sunt numai Maghiarii, încheie ţinend un fel de toast de înfrăţire şi cere ca acusatul să fiă declarat vinovat şi pedepsit după § 172 p. 2 din codul penal.

Vorbirea apărătorului Dr. Cassiu Maniu.

D-le president, d-lor juraţi!

Obiectul pertractărilor de ađi îl formăză un cas, care, dacă priveşcă omul pe harta Europei culte şi vede cum Ungaria este impresurată de state de o cultură înaltă, trebuie să ne umple de o justă averşiune faţă de cultura acelor cetăţeni maghiari, care au comis casul acela şi care ar cuteza să-l aprobe. Căci fie-care dintre noi trebuie să aibă o conşciinţă, înţeleg osumă a cunoscinţelor despreideile, care determină faptele mici şi faptele mari în viaţa omenesăcă.

Productul cel mai înalt al conşciinţei individuale, sociale, naţionale, este cultura sufletului. Dacă privim la istoria dezvoltării acestei culturi omenesăcă găsim, că omenimea atunci a început a intra în posesiunea acestui tesaur scump al inimii, când om pe om nu se mai mănăcă, când bătăniei încărungiţi şi neputincioşi nu se mai ucideau, când copiii bolnăvicioşi nu se sugrumau, când s'a introdus monogamia, d'er cu deosebire prin simţul de pudore, simţul de omenie, grăza faţă de crime de sânge, lăpsărea datinelor nenaturale, respectarea instituţiunilor introduse sub auspiciile spiritului suveran.

Lipsiţi total de această cultură ni-se prezintă nouă toţi făuritorii de oprelişte, cum se dovedesc şi municipalitatea din Baia-mare şi protopretorele din Sanislău, care s'au atins cu mâni sarilege de sentimentele de superioară viaţă socială a acelor cetăţeni români, care nu şi-au putut ţine nici concertul, nici petrecerea, fiindu-le interđis acesta pe motive fără nici un fond acceptabil în mijlocul Europei.

Cine vră d'era să pertracteze cu mine cauza această, trebuie să scie, că are să se pună pe această basă comună.

Din vorbirea d-lui procuror mai înainte de toate se potă constata, că în urma fetelelor iniuriinţe a prejudiciilor şi în urma lipsei totale de aprofundare logică a articuliilor incriminaţi, la această basă înaltă de înţelegere din partea d-lui nici că mă pot aştepta, ér în ce vă priveşcă pe D-văstre, care veţi fi în cunoscinţa faptului, că la apărărea justă a producătorului spiritual în vorbire s'au în serie se recere gramatică istorică, care se bazează pe propria audiţiune a D-văstre, nu o puteţi posesede necunoscend limba în care s'au scris articuliile, asemenea incapabili sunteţi a intra în discusiune logică asupra materialului incriminat.

Pentru a deslega d'era problema d'ilei acesteia de mare însemnătate pentru noi toţi, care luăm parte prin chemarea noastră de muncitori spirituali, vă provoc să vă aduceţi aminte, că dreptatea omenesăcă cel puţin să planeze asupra noastră, când vedem, că de dreptatea cea divină nici apropia nu ne putem.

Aţi auđit d-lor la ce să provăcă d-l procuror ca la probela cele mai elocvente ale acusei sale nefundate. Aceste sunt espresiuinile: „brutalitate ungeresăcă“, „volnică“, „stupiditate ungeresăcă“, „conducători noştri politici duşi între baionete“, „intemniţaţi“, „cosele ruginite din pod“, „paharul care e aproape să fiă plin de suferinţe“, şi că „nu vom uita“.

Vedem, că avem de a face cu un reprezentant de al statului, care se pune preste legi, căci aceea nu se potă presupune, că nu este evident în spiritul d'ensului conceptul „criminal“... al agitatorului prevăduţ în § 172. p. 2. Eţă adevărul juridic necontestabil, precum urmăză:

Conceptul agitatorului în legislaţiunea ungeresăcă îşi are rădăcina istorică în legiferările din 48, urmele acestei legiferări le găsim în codul penal chiar în capitulul cărui îi este subordonat şi § 172. În acest capitul conceptul agitatorului este echivalent cu alte două concepte obvenitóre: „atacare“ (megtámadás) „aşiţare“ (lázítás).

La desfăşurarea conceptului „aşiţare“, atât în motivarea codului penal, cât şi în judicatoră, aflăm statoric, că criteriul acestor trei concepte este identic şi-l constituiesc gradul potenţat de agitaţiune, ér nu simpla agitaţiune. Pentru-ca să scim gradaţiunea obiectivă, veţi fi d'er necesitaţi a mă urmări cu cea mai mare atenţiune, atât când veţi espune din punct în punct înţelesul comun al articuliilor incriminaţi, când veţi esplica înţelesul mai de aproape şi mai departat al pasagiilor singurate, când veţi veţi zugrăvi paralelismul verbal şi real în acele enunţaţiuni şi, în fine, când veţi îndrepta atenţiunea asupra împrejurărilor, a motivului şi scopului acestor articuli.

D-l procuror ni-a uşurat nespun de mult partea această a apărării, căci puţine a putut aduce din aceşti articuli pentru susţinerea tessei sale, şi argumentaţiunea nu-şi are rădăcinile în respectul faţă de dreptatea logică.

Nu s'a putut găsi cuvânt mai potrivit pentru de a-se pute esprija interđicerea concertelor romănesci, decât brutalitatea, care a devenit tipică în lexiconul presei din întreaga ţeră emancipată de puterea guvernamentală. Noi scim cu toţii, că cel mai inherent drept natural este a respinge forţa cu forţă, atât de inherent, încât orice act brutal atinge obiectul pasiv în cea mai veche conşciinţă a sa omenesăcă, despre dreptul său. Ast-fel unde este ordine de drept, dreptul său îl exercit în presa, când cu ochii săi de Argus observă în sfera dreptului orice fenomen de brutală procedură îndreptată în contra nobiliului instinct de manifestare socială, de natură atât de delicată.

Dacă voiţi veni eu şi voiţi d'ice despre orice din această vastă sală, că-i serac în concepte şi care le posede sunt corporale, va nisui a documenta contrarul, d'er nu se va simţi ultragiāt în titlu just. Pentru-ce d'era un atare s'ar simţi insultat, decât l'ar numi altul stupid, o denotare congruentă a paupertăţii spirituale de natura îndreptată? Atunci ar trebui să se simtă ofensat şi acela, pe care l'am numit superficial, — confus, — doctrinar, — adică pedant în ceştiuni politice, cum sunt mulţi în patria noastră, s'au l'am numi pleticitor, s'au distras, cu un cuvânt terminul stupiditate e un termen împrumutat din logică, ér nu din mahală.

Ceea-ce în state mai înaintate nu mai veđi, ca tâlharii, bandiţii, declaraţiuni omenirii să fiă în mieđul nopţii tirifi de lângă vatra lor şi duşi între baionete spre a mări ruşinea simţului omenesc, aţi veđut chiar d-văstre când cu procesul Memorandului. Conducătorii politici ai naţiunii române, omeni de cultură europeană, jurisconsulti, literaţi de frunte, foşti membrii ai parlamentului ungeresc, spre ruşinea eternă a Europei, care permite atari proceduri barbare, fără recriminări internaţionale, au fost scoşi — chiar pe cum e descris în articulele incriminate — nu numai la mieđul nopţii, ci siliţi în casa lor proprie a-se culca d'ile întregi sub păza baionetelor, a trece dintr-o oadaie într'alta sub ochii gendarmilor, aşi desface sinul în scandalosa lor presentă. D'er dacă ne-am îndatinat cu aceste spectacole neomenose, nu urmăză, că acele să le potă aproba presa, care este prima putere spirituală ađi în totă lumea, ci din contră e o datorinţă a-le espune tuturor generaţiunilor presenta şi viitoare, ca pe o măsură politică de ordine josnică.

Când vră un procuror să producă efect cu citaţiunea „coselor ruginite“, se transpune cu o jumătate veac înderătul nostru. Principiul interpretaţiunii este, că ori ce enunţaţiune are numai un înţeles. Enunţaţiunea aceea a d-lui procuror, ca să ne aducem aminte de 48, vră să se fie argument, că fie cine, care a cetit acel pasagiū, şi a adus aminte de acele vremuri şi că s'a deşteptat în el ura. Acest argument nu stă, din motivul, că forţe puţini dintre cetitori au fost martorii evenimentelor din 48. şi noi cei de ađi nu simţim nici o schimbare în evenimentele noastre reciproce d'ince la cetirea acelu pasagiū.

Aşa d'era argumentaţiunea d-lui procuror este nimicită prin contradicţiunea cuprinsă în ea, care contradicţiune se numesce logic „*Dictum de omni et nihil*“. Vedem d'era la analiza formală şi materială a argumentaţiunii d-lui procuror, că pu'a pures de o parte din principii adevărate, şi în demonstraţiunile sale în tot locul face sărituri nelogice.

(Va urma.)

SCIRILE DILEI.

— 11 (24) Maiū.

Serbarea d'ilei de 10 Maiū. Eri 10 Maiū v., s'au implinit 20 de ani dela proclamarea regatului român. Data această a fost serbată în Bucuresci cu deosebiă solemnitate. În răversatul zorilor 21 salve de tun anunţă capitalei solemnitatea d'ilei. La orele 9-45 a. m. trupele din garnisonă se aflau postate pe Calea Victoriei, strada Carol, cheiul Dimboviţei, bulevardul Maria, strada Bibescu-Vodă, de-a lungul trotourului în direcţiă palat-metropoliă. După serviciul divin dela metropoliă Majestatea Sa Regele Carol a primit defilarea trupelor înaintea statuei lui Mihaiū-Vitėzu. Parada fu comandată de d-l general Eraclie Arion. Pe tot timpul defilării muzicele au stat în

fața Majestăților Lor Regele și Regina. Din toate colțurile Bucureștilor lumea s'a răvășat în valuri către locul defilării. Soldații, cari defilau în rânduri strînse, cu capul întors spre tribuna regală, aclamau cu entuziasm pe Majestățile Lor. Capitala fu, din acest incident, frumos decorată. Se formară trei arcuri de triumf împodobite cu plachete, reprezentând mărcile județelor și ale comunei București. Ghirlande de brad, draperii, multe drapele tricolore au dat viociunea acestor arcuri. În fața universității erau construite numeroase tribune. Statua lui Mihail-Vitezu avea în fața ei panouri aranjate cu mult gust. Lângă statuă, puțin în dreapta, se afla pavilionul Reginei, lângă care Regele stănd călare a primit defilarea trupelor. În jurul pavilionului Reginei s'a făcut o adevărată grădină de flori. Săra orașul a fost iluminat și muzicele au cântat pe piețele publice.

„Nix deutsch!“ Șovinistii dela Budapeșta erau făcând o faptă „mare“. Secțiunea de construcții militară ces. și reg. din Budapeșta a înaintat autorității orașenești o hârtie, prin care se cerea, să înțeleagă în limba germană, permisiunea ca să se încunjure cu zid proprietatea erarială dela Steinbruch. Comisiunea orașenească pentru zidiri a respins cererea împreună cu toate planurile, pe motiv, că-i scrisă în limba germană, — De-ar fi fost scrisă în limba ebraică, pôte că era mai bine primită.

Societate istorică română. În urma apelului, ce eminentul nostru istoric și arheolog, d-l Gr. Tocilescu, profesor universitar, a adresat bărbatilor de știință, cari doresc a vedea în România propășirea studiilor și cercetărilor istorice, mai mulți profesori și omeni de literă au răspuns invitațiunii, și Sâmbătă 5 Maiu la ora 5 și jum. p. m. s'au intrat în palatul Ateneului pentru a pune bazele unei societăți istorice române. Printre persoanele prezente putem cita pe d-nii V. A. Urechii, N. Quintescu, Th. Văcărescu, Nicolae Ionescu, G. Lahovari, Gr. Tocilescu, N. Densușianu, Ionescu-Gion, C. Protopopescu-Argeș, Gr. Lahovari, General Brătianu, Dr. Vitzu, Dr. Felix, Stăncescu, Mariu Dimitrescu, Bărbulescu, etc. Ședința se deschide sub președinția d-lui George Lahovari, asistat de d-l C. Protopopescu-Argeș, secretar. D-l Gr. Tocilescu dă cetire proiectului de statute, care se votază cu mică adăogiri și modificări. Se constituie apoi comitetul și se procedează la alegerea birourilor ast-fel: d-l G. Lahovari, președinte; Gr. Tocilescu și N. Densușianu, vice-președinți; Ionescu-Gion, secretar, și Clinciu casier. Ca organ de publicitate va fi „Revista de istorie, arheologie și filologie“.

Fundațiunea Carol I. Miercuri la ora 1 p. m. a fost la Fundațiunea Universitară Carol I ședința solemnă sub președinția d-lui Sp. Haret, ministrul cultelor și instrucțiunii publice. Au asistat la această ședință d-l I. Calinderu, administratorul domeniului Coronei, Louis Basset, secretarul M. S. Regelui, G. I. Lahovari, președintele Inaltei Curți de conturi, G. Adamescu, secretar general al ministerului instrucțiunii publice, Șt. Șhleanu, directorul general al teatrelor, profesorii universitari și un foarte mare număr de studenți și de studente. D-l C. Dimitrescu-Iași, rectorul universității, a ținut o prea frumoasă cuvântare, prin care ia arătat necesitatea educațiunii în Universitate, care trebuie să fie urmărită cu un egal interes ca și instrucțiunea. Cestiunea, dacă educația trebuie numărată printre scopurile de competență ale învățământului universitar nu e încă pe deplin lămurită în România, ca și aiurea. Pentru atingerea acestui scop, Fundațiunea universitară, prin faptul, că dă șansibilitate studenților de-a consulta lucrările de competență pe terenul științific și de-a aduna și pune în contact pe studenți, contribuie la solidarizarea muncii științifice și prin această la realizarea educațiunii universitare. D-l rector terminând, îndemnă pe studenți să se dedea la muncă cinstită și spornică pentru a fi utili patriei și lor în parte. D-l Dimitrescu-Iași a prezentat Suveranului raportul asupra mer-

sului instituțiunii, ér d-l Tzigara-Samurcaș a prezentat două volume, cuprinzând tezele doctorilor și licențiatilor din București și Iași, tipărite anul acesta cu cheltuiala Fundațiunii. Regele a bine-voit să exprime înalta-i satisfacțiune pentru progresele Fundațiunii și a încuviințat publicarea raportului.

Regele Italiei în pericol. După-cum scrie „Messagero“, d-lele aceste Regele Italiei, Victor Emanuel, era pe ai și să-și piardă viața. Casul s'a întâmplat în palatul regal. Regele a voit să se urce în etagiul al doilea cu ajutorul ascensorului. Cum s'a întâmplat, cum nu, destul că ascensorul nu s'a oprit la etagiul II, ci s'a ridicat mai sus. Regele n'a observat, că ascensorul nu s'a așezat pe deplin și voi să se dea jos. Numai o clipită mai trebuia și Regele era să fiă strivit între perete și ascensor. Victor Emanuel nu și-a pierdut prezența de spirit și a sărit jos. Servitorul, care manua mașina, își ceru în genunchi ertare dela Regele. Regina Elena a dat slujbe de mulțumire, pentru-că soțul ei a scăpat norocos.

Deschiderea brațului Ocicoff. D-lele acestea a sosit știria oficială despre deschiderea navigațiunii pe brațul Dunărei, care desparte teritoriul Basarabiei, cedat Rusiei după răboiul dela 1878, de terenurile de aluviune rămase României. Această trecătoare, cunoscută sub numele de brațul Ocicoff al Kiliei, a fost deschisă de Rusia și dragată la o adâncime de trei metri. Fără a obține mari avantajii comerciale, totuși Rusia a făcut printr-asta un pas mai mult cu influența sa pe Dunărea-de-jos.

Maiatură. În *Blași* se va aranja un maiat Duminică în 26 Maiu st. n. 1901 în grădina Comșa din Veza, în folosul Reuniunii femeilor și al Casinei române din *Blași*. Începutul la 3 ore p. m. Prețul intrării: de persoană 1 cor., de familie 2 cor. În cas de timp nefavorabil, maiatul se amână.

— În *Alba-Iulia* învățătorii dela ambele școli române de acolo vor aranja un maiat Lună în 3 Iunie st. n. a. c. (a doua zi de Rosale) în „Grădina popilor“. Începutul la 2 ore p. m. Prețul de intrare: de persoană 80 fl., de familie à 3 persoane 2 corone. Venitul curat este destinat ca premii elevilor la examen. N. B. Săra se continuă dansul în pavilionul cel nou de sticlă luminat cu electricitate din grădina numită; deci maiatul se va ține și la cas de timp nefavorabil.

Pentru amatorii de fotografie. Aparat de fotografie pentru salon și voiași foarte renumite; aparate pentru fotografiile la moment, precum și toate articolele necesare, se pot procura dela A. MOLL livrantul curții c. și r. din Viena, Tuchlauben Nr. 9. Manufactură fotografică fondată la anul 1854. La cerere liste mari ilustrate, coținând prețurile gratis. Depozite în Brașov la F. Jekeilius, F. Kelemen, Victor Roth Farmaciști. Teutsch și Tartler, D. Eremias nepoții.

Regina Draga și medicul Caulet.

„Figaro“ din Paris publică un interviu cu medicul francez *Caulet*, care s'a întors din Serbia și care se apără energic în contra imputării, că ar fi dus în eroré pe Regele și Regina printr'o diagnoză falsă.

Dr. Caulet istorisește, că prima óra a căutat pe d-na Draga Mașin, care a fost foarte bolnavă, în Decembrie 1897. După-ce Draga a devenit Regină, a fost chemat în Septembrie 1900 în Serbia.

Pe atunci Regele voia să facă o călătorie politică cu Regina, ca să o arate poporului, dér Regina se bolnăvi și o apucau leșinuri. Eu am vizitat-o și am spus Majestăților, că sunt semne, cari justifică presupunerea, că Regina e în poziție. Am spus, că presupun numai, dér nu sunt sigur, căci în momentul acela o diagnoză definitivă era absolut imposibilă. Regele dișe: „suntem pregătiți pentru cazul, când presupunerea d-tale te-ar înșela. Nu-ți vom lua această în nume de rău“. Regele voia să aibă un motiv pentru amânarea călătoriei. Eu am subsemnat certificatul, care

constata semnele unei însărcinări de 3—4 săptămâni. Mi-se ceru un atestat nou, în care să se constate semne dela 4—5 săptămâni. N'am putut să constat o însărcinare de două luni, pentru-că decât ar fi existat, ar fi fost numai în stadiul de început. Regina era atunci numai de 38 de zile căsătorită. Am stat numai 24 de ore la părechia regală și la plecarea Reginei m'a rugat să n'o părăsesc în momentul născerei.

Caulet spune apoi, că după-ce diarele vorbeau sigur de însărcinarea Reginei, i-a scris acesteia pe la finalul lui Februarie, pe la mijlocul lui Martie și în Aprilie, spunându-i că e de lipsă o vizitare pregătitoare. Regina i-a răspuns numai la a doua scrisoare, dișend, că are acolo un specialist, care o pôte visita. La 21 Aprilie am fost chemat telegrafic la Belgrad și la 23 am făcut prima vizită Reginei și am vedat îndată, că nu era în poziție. N'am putut deci constata însărcinarea, după cum s'a afirmat. În 29 Aprilie am vizitat-o împreună cu medicii ruși și am subscris cu toții un protocol, constatând, că Regina nu e în poziție, ceea-ce i-am și împărtășit Regelui. Din momentul acesta până la 16 Maiu nici eu, nici medicii ruși n'am mai vedat pe Regina. Părechia regală nu voia să admită corectitatea expertizei noastre. Ne-au îndemnat să stăm în Belgrad. Până la 13 Maiu Regele, nu știu de ce, a așteptat facerea. În 15 Maiu Regele ne-a comunicat, că Regina e tare desamăgită și s'a convins acum și el, că nu e în poziție. Caulet dișe, că Regina a fost în bună credință și n'a simulat, că ar fi în poziție.

Note și discuțiuni.

Érași „însurare“.

(Răspuns d-lui S. Pușcariu.)

(Continuare.)

Vorbind de dragoste la poporul nostru, am calificat-o — cu tot sângele latin și orientalismul poporului român, vorba d-lui Pușcariu — nu ca o dragoste degenerată sensuală, ci ca o dragoste curată îmbrăcată în forme ideale.

E un fapt cunoscut acesta, admis de toți căți sunt în curent cu trecutul istoric social și cu situațiunea morală de aji a poporului nostru.

Am accentuat curățenia moravurilor, ca fundament indispensabil al solidității și castității vieții conjugale, elementul de viață în organismul social-politic al oricărui popor cu aspirațiunii și pretensiunii de adevărat popor. Acel popor, care a apucat să derazeze de pe calea curată a moralității publice și private, e destinat peirei, să derăpăneză întâi ca societate și apoi ca popor, ca factor politic de sine stătător. Istoria va remarcă pentru toate timpurile ca o posomorită, dér instructivă pildă, tragedia morală a vechiului popor roman.

Poporul român, ale cărui vine sunt străbătute de sânge latin — rasă latină, dișe d-l Pușcariu — să pôte în acest sânge al său germeii peirei? Eu sunt ceva mai optimist.

Stilul e omul, să dișe în de obște; stilul e și poporul, ca totalitate etnică, am completat eu, dând acestui adevăr psihologic o aplicațiune mai estinsă. Între exemplele indirecte referitoare la lumea sentimentelor poporului nostru, am relevat și unul înobilitat al slavismelor *dragoste și iubire* în limba română. Ambele, după sensul obișnuit al lor, exprimă aji în graiul poporului nostru un sentiment curat cu nuanțe ideale.

Ca terminî erotic însă dragoste și iubire n'au intrat de-a dreptul în limba română cu sensul acesta avansat și purificat. În limba vechilor Slavi, cunoscută din cele mai vechi monumente de limbă veche-bulgară, care a dat cel mai vechiu și mai durabil contingent de slavisme în limba română, *dragă* are sensul pur material de prețios, cu preț, scump [*pretiosus*], ér *dragostă* de *pretiositas*. Sensul acesta material al cuvântului îl regăsim încă în ungurescul *drăga* (scump) și în mică parte în expresiuni românești ca mi-e *drag* [=scump] ca ochii din cap, ca lumina ochilor.

În genere însă vorbind în limba română sensul cuvântului *drag* e pe deplin idealizat. Drag se aplică românește exclusiv la persoane, având sensul erotic strict limitat de *iubit*.

În sensul acesta *drag* nu mai e identic ca sens cu prosaicul și materialul *scump*, cum e ori-ce marfă sau obiect de valoare, ci e ceva neprețuit, cum este acela sau aceea, la care ține cine-va.

Nu însemneză acesta o înobilitate a sensului. Și ca atare nu e ceva caracteristic pentru psihicul poporului român?

Fața de acestea d-l Pușcariu observă, că sensul, idealizat de „iubit“ al cuvântului „drag“ îl au și limbile slavice de aji, dialectele vechi limbei a Slavilor de odinioară.

Se pôte. Acesta însă nu însemnă nimic mai mult, decât oă în limbile slavice de aji, ca și în limba ungară — *drága* are și accepțiunea secundară de „iubit“ — cuvântul *drága* a fost trecut în parte prin același proces psihologic de tranzițiune a sensului, ca și în limba românească, repet însă numai în parte, căci în toate acele limbi sensul obișnuit al cuvântului e sensul original de „pretiosus“ (scump) cu aplicațiune la obiecte, pe când accepțiunea de „iubit“ e o accepțiune secundară figurată, trecută și în terminologia erotică, însă și aici peste tot cu sensul evident de „scump“, cum se dișe și românește „scumpul său scumpa mea“.

Limba românească însă a idealizat cu desăvîșire sensul cuvântului, ștergându-i definitiv ori-ce nuanță materială. Românește *drag* pôte fi numai o persoană, numai cel iubit; în limbile slavice de aji însă ca și în cea ungară, *drag* pôte fi ori-ce obiect. Nu e acesta în favorul cel mai evident al idealismului psihicului românesc?

D-l Pușcariu însă merge și mai departe.

(Va urma.)

N. Sulică.

SCIRI ULTIME.

Capstadt, 23 Maiu. Din toate părțile sosesc sciri, că trupele bure din Capland și Oranje au primit ordinul să se unescă. Autoritățile militare se așteptă, ca *Dewett* să ia comanda supremă asupra trupelor concentrate; ele însă n'au scirea despre aceea, că *Dewett* ar fi în Capland.

Constantinopol, 23 Maiu. Conflictul postal se pôte considera ca rezolvat. Oficiile postale străine funcționează érași de éri începând; vapórele străine primesc érași coletele postale turcesci.

Roma, 23 Maiu. Agenția „Stefani“ anunță, că *Bresci*, asasinul Regelui Umberto, s'a sinucis în închisóre.

DIVERSE.

Societate pentru propagarea risului. Diarul francez „Le Temps“ anunță, că s'a format în Japouia o societate pentru „propagarea risului“. „Le Temps“ însoțesce informațiunea lui de un lung comentariu, între altele spune, că surisul îl pș-trăm încă, dér surisul provine mai tot-dea-una din ironie, sau cel mult din milă, surisul pôte fi réutacios, pe când risul e în tot-dea-una binevoitor. Cel-ce suride, pregătesce în tot-dea-una un sarcasm. Cel-ce suride nu știe să ridă, cel mult pôte să se strimbe. E foarte dréptă observațiunea, că un om se pôte cunoșce după cum ride. Risul șgomotos și nesilit probéză până la evidență sinceritatea, cel-ce ride mult și nesilit, e cel-ce are o inimă bună. Se înșelă însă membrii societăței pentru propagarea risului; cât timp nu se va schimba actualul caracter tip al ómenirei, risul nu-și va face aparițiunea: risul e un efect, nu e o cauză, după-cum Japonessii vor să'l facă.

Literatură.

Viața și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din *Blași*. Prețul 2 cor., plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribu la formarea unui fond pentru Internatul prepa-raudial din *Blași*.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Din 23 Maii, n. 1901.

Renta ung. de aur 4%	117.35
Renta de corone ung. 4%	92.90
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	121.—
Impr. cail. fer. ung. in argint. 4 1/2%	100.10
Oblig. cail. fer. ung. de ost I. emis.	118.75
Bonuri rurale ungare 4%	92.42
Bonuri rurale croate-slavone	93.60
Impr. ung. cu premii	174.25
Losuri pentru reg. Tisei si Seghedin	141.60
Renta de argint austr.	98.50
Renta de hartie austr.	98.10
Renta de aur austr.	117.90
Losuri din 1860.	140.25
Actii de-ale Banței austro-ungara	16.73
Actii de-ale Banței ung. de credit.	696.—
Actii de-ale Banței austr. de credit.	691.50
Napoleoniori.	19.08
Marc imperiale germane	117.47 1/2
London vista.	240.40
Paris vista.	95.50
Rente de corone austr. 4%	97.15
Note italiene	90.60

Nr. 2823—1901.

PUBLICAȚIUNE.

Muscându-se în 21 Maiu a. c. mai mulți indiviđi de un căne turbat, se dispune, în sensul § 68 al art. de lege VII din 1888, începând cu ziua de astăzi pe întreg teritoriul orășenesc o contumație de căni de pentru 40 de zile; observându-se totdeodată, cumcă căni provăduți în sensul § 6 al statutului de căni cu botniță, au de a fi conduși atară de acésta de frânghie, pe când căni de curte sunt de a-se ține legați

Neménținerea acestei publicațiunii se pedepsește conform §-lui 154 pct. i) al art de lege VII din 1888 cu o pedepsă până la 200 cor. pe când căni, cari umblă liberi pe stradă se vor ucide în sensul §-lui 188 al ordinațiunii ministeriale pentru esecutarea amintitei legi, de călăul orășenesc.

Brașov, în 21 Maiu 1901.

1—3, (155) Căpitanatul orășenesc.

Nr. 7964—1901.

PUBLICAȚIUNE.

Martii în 11 Iunie 1901 la 10 ore a. m. se va ține în localul oficiului economic orășenesc licitația publică cu oferte în scris pentru darea în anteprișă a provăduii servitorilor dela oficii, a pădurarilor și a nepuțincioșilor din asil cu haine de iernă.

Amatorii de asemenea întreprinderi se încunosciteză cu acel adaus, că consemnarea hainelor de erna, ce trebuie furnisate, mustrele materialelor seu a stofelor precum și condițiunile de ofert și contractuale se pot lua în vedere în localul oficiului economic până la ziua licitațiunii cu oferte de tot insul.

Brașov, în 18 Maiu 1901.

1—1 (154) Magistratul orășenesc.

Sz 3694—1901.

tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint tlkvi hatóság, közhirrre teszi, hogy Sperchez I. Mária végrehajtatónak Bodescu Aldea és Iuon r. társa végrehajást szenvedők elleni 220 korona tőke-követelés és jár. iránti végrehajási ügyében a brassói kir. törvényszék (a zernesti kir. járásbiróság) területén lévő, területén fekvő a fundáta 60 számútljkvben 1., 8426, 2., 8427, 3., 8829/1, hrsz. egész ingatlanra az árverést 904 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901 évi július hó 29-ik napján d. e. 9 órakor Fundáta községéhez tartozó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881-ik évi nov. hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldöttkéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1901 évi Április hó 19-én.

A kir. törvszék, mint tlkvi hatóság.

151,1—1.

Nr. 7805—1901.

PUBLICAȚIUNE

despre

asigurarea sumelor de bani gata, aflătoare în cassa orășenescă și în cassa scaunului orfanal orășenesc, în total până la suma de 100,000 corone.

Luni în 10 Iunie a. c. la 10 ore antemeridiane se va ține licitațiune publică cu oferte în scris, în localul oficiului economic orășenesc, pentru asigurarea banilor gata, contra furtului priu spargere, aflători în cassa de bani a orașului Brașov și în cassa scaunului orfanal orășenesc, până la suma de 100,000 de corone.

Ofertele despre asigurarea contra furtului prin spargere, sunt a se presenta până la ora fixată în punctul precedent la oficiul economic orășenesc; la rugarea de ofert trebuie se fie adnecate și condițiunile ce le are oferătorea societate de asigurare.

Numai acele oferte se vor primi, cari vor fi prezentate în scris, timbrate cu timbru de 1 coronă, vor fi sigilate, vor cuprinde în cifre și litere suma premiei de plătit după fie-care 1000 de corone și vor fi prezentate până la 10 Iunie 1901, și până la 10 ore antemer.

Magistratul își rezervă dreptul de a dispune liber și de a acorda asigurarea după buna sa chipsuală ori căruia dintre oferenți, fără considerare la mărimea, respective la iefinătatea ofertului.

Brașov, în 10 Maiu 1901.

152,2—2 Magistratul orășenesc.

Nr. 2135—1901.

PUBLICAȚIUNE!

In nec cu publicațiunea făcută din partea acestui oficiu la 7 Martie 1900 Nr. 1200/1900. Se aduce la cunoștința generală, că îndatorirea de a provăde sticlele de bere cu timbru s'a prolongit prin ordinul ministrului reg. ung. de comerțiu din 31 Martie 1901 Nr. 9654/VII până la începutul anului 1903.

Brașov, în 7 Maiu 1901.

147,3—3. Căpitanatul orășenesc.

CAFEA direct din Hamburg 4 3/4 Kilo garantat. Calitatea cea mai bună, liberă de porto, cu rambursă, seu trimiterea prețului:

Santos, extra fină	Koron. 7 60
Salvador, ff. verde, cu tările "	8 15
Afrik. Mocca, perlbohn	8 25
Goidjava, galbuie	10 80
Perikaffee, foarte fină	10 85
Ceylon, vênță verde, extraf. "	10 95
Arab Mocca, ff. arom.	13 10

Prețuri curente și tarifa vamală gratis.

ETTLINGER & Co. Hamburg.

Cursul pieței Brașov.

Din 23 Maiu 1901.

Bancnota rom. Cump.	18.90	Vënd.	18.94
Argint român. Cump.	18.—	Vënd.	18.04
Napoleoniori. Cump.	19.06	Vënd.	19.10

Galbeni Cump.	10.30	Vënd.	11.40
Ruble Rusesoi Cump.	127.—	Vënd.	2.57
Marci germane Cump.	58.53	Vënd.	23 65
Lire turcesoi Cump.	10.74	Vënd.	21.70
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—

Stabilimentul de Hydroterapie

în Băile de abur

(Strada Prundului 4, seu Strada Bailor 1),

ale Eforiei școlilor române gr. or. din Brașov se deschide **Miercuri în 2 (15) Maiu a. c.**

Informațiunii mai detaliate se pot lua dela administrațiunea băilor, seu dela medicul Dirigent **Dr. Bainulescu**, care dă consultațiunii în stabiliment în fie-care ȝi dela 7—9 ore a. m. și dela 4—5 ore p. m.

5—6 (141)

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provăduță cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicoșe la stomach și pantece, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipațiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bôle femeesoi a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce. — Prețui unei cutii originale sigilate Corone 2.— Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provăduță cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de goldină și reumatism și a altor urmări de recelă. Prețui unei sticle originale plumbate, Corone 1.80.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a pelei, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețui unei bucăți Cor. — 40 Cinci bucăți Corone 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provăduță cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comandă din provinciă se efectuează glicnic prin rambursă postală.

La deposite se se cêră anumit preparatele provăduțute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartier.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provăduț cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în totă mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.